Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

SG
Dir. Macro-Eco. Vraagst. en Arbeidsmarkt
Opleidingen en Juridisch Beleidsadvies

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister LJS Deadline: 13 mei 2026

nota

Datum
8 mei 2026

Kenmerk
4383982 -1098384- MEVA

Bijlage(n)
- Kabinetsreactie
- Periodieke rapportage arbeidsmarkt- en opleidingenbeleid

TER BESLISSING Kabinetsreactie periodieke rapportage arbeidsmarkt- en opleidingenbeleid

1. Aanleiding

De Ministerraad heeft op 8 mei jl. ingestemd met verzending van bijgaande kabinetsreactie op de periodieke rapportage arbeidsmarkt en opleidingenbeleid zorg en welzijn.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd bijgaande brief te ondertekenen en te verzenden aan de Tweede Kamer.

Deadline: deze brief dient gelijktijdig met de brief 'Opvolging in Beeld' (zaaknummer 1097936) aan de TK te worden verzonden.

3. Kernpunten

- In de Strategische Evaluatieagenda (SEA) van VWS zijn negen beleidsthema's geïdentificeerd die bijdragen aan een goed functionerende en houdbare zorg. Per beleidsthema wordt een 'periodieke rapportage' opgeleverd waarin de doeltreffendheid en doelmatigheid van de onderliggende beleidsinstrumenten worden onderzocht en aanbevelingen voor verbetering worden gedaan.
- De periodieke rapportage over het thema 'Arbeidsmarkt en opleidingen zorg' (hierna: de rapportage) is in december 2025 afgerond en door uw ambtsvoorganger, vanwege de demissionaire status van het toenmalige kabinet, beleidsarm aangeboden aan de TK[1].
- In deze brief geeft u een beleidsreactie op de rapportage.

- De gekozen hoofdvraag van de rapportage 'Arbeidsmarkt en opleidingen zorg' luidt: '*Op welke wijze kan de doeltreffendheid en doelmatigheid van het arbeidsmarkt- en opleidingsbeleid worden vergroot, rekening houdend met de rol die het ministerie van VWS hierin hoort te spelen*?'
- Het syntheseonderzoek ten behoeve van de rapportage is uitgevoerd door een (onafhankelijk) onderzoeksbureau: SEO.
- Tijdens het onderzoek is met regelmaat een begeleidingscommissie geconsulteerd met hierin vertegenwoordigers van de ministeries van SZW, OCW en Financiën, DUS-I, het Capaciteitsorgaan, RegioPlus en de Chief Nursing Officer van VWS. [redacted] directeur Ondernemingsklimaat bij het ministerie van EZ, vervulde de rol van onafhankelijk voorzitter.

[1] Kamerstuk II 2025-2026, 29 282 nr. 616.

- SEO concludeert het volgende:
    - Het opleidingsbeleid is vaak potentieel doeltreffend, maar er is een gebrek aan harde metingen. De doelmatigheid is potentieel beperkt door het risico van overcompensatie en verdringing van private investeringen.
    - Wat betreft arbeidsmarktbeleid is er door een gebrek aan samenhang en systematische evaluatie geen oordeel mogelijk.
- SEO doet vervolgens 6 aanbevelingen, waarvan u er 5 zonder meer overneemt:
    1. *Overweeg alternatieve instrumenten naast subsidies om de verantwoordelijkheid van het opleiden en goed werkgeverschap (deels) bij het veld zelf neer te leggen.*
    2. *Richt beleid primair op het scheppen van de juiste randvoorwaarden om de arbeidsmarkt en het opleidingsstelsel binnen de zorg goed te laten functioneren.*
    3. *Bestendig de faciliterende rol die het ministerie de laatste jaren ten aanzien van de arbeidsmarkt heeft aangenomen.*
    4. *Ondersteun voorlopers bij de toepassing van technologie en nieuwe werkvormen om zo een cultuuromslag richting meer innovatie binnen de sector te realiseren.*
    5. *Formuleer bij toekomstig te ontwikkelen beleid concrete, meetbare doelstellingen die voortkomen uit een expliciete beleidstheorie. Vervolgens dient aan de voorkant helder te worden gemaakt hoe het nieuwe beleid wordt geëvalueerd.*
- Wat betreft de laatste aanbeveling plaatst u een kanttekening:

  6. Daar waar resultaten van beleid met min of meer eenduidige indicatoren te vatten zijn, zou het streven moeten zijn om het instrument (of samenhang van instrumenten) door een onafhankelijke partij te evalueren middels een (quasi-experimenteel) effectonderzoek (zoals een verschil-in-verschilanalyse) in plaats van alleen op basis van kwalitatieve percepties van partijen die baat hebben bij de betreffende regeling.

  U geeft aan meer in te willen zetten op effectgerichte evaluaties in plaats van de procesgerichte evaluaties. Een quasi-experimenteel effectenonderzoek is een goede manier om effectgericht te evalueren. De extra administratieve lasten en kosten die dit soort effectonderzoek met zich meebrengen, moeten echter wel in verhouding staan tot de grootte van het instrument.
- Tot slot geeft SEO, conform de vereisten, opties voor besparingsvarianten gegeven. Hiervoor draagt SEO een korting op de beschikbaarheidbijdrage voor de opleidingen voor medisch specialisten aan.
- Op korte termijn is er geen goed alternatief beschikbaar voor deze beschikbaarheidbijdrage, maar uit zowel uit de evaluatie van beschikbaarheidbijdrage als de periodieke rapportage blijkt dat het instrument wel doelmatiger kan worden vormgegeven.
- U geeft aan deze optie te betrekken bij de uitwerking van de in het coalitieakkoord genoemde korting.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

- De rapportage heeft de aandacht van de TK. Mogelijk leidt deze

beleidsreactie tot nadere vragen tijdens het notaoverleg Arbeidsmarktbeleid van 8 juni a.s.
- Conform de motie Harbers[2] is de TK in september 2024 geïnformeerd over de opzet en vraagstelling van de rapportage[3]. De commissie voor VWS heeft hierop aanvullende vragen gesteld die VWS in december 2024 heeft beantwoord[4].
- Na aanbieding van de rapportage aan de TK[5], heeft er een schriftelijk overleg plaatsgevonden[6]. BBB-lid Wiersma heeft een tweeminutendebat aangevraagd naar aanleiding van de beantwoording van dit schriftelijk overleg. Dit debat is nog niet ingepland.
- In opvolging van de motie Vroonhoven/Vermeer[7] is rijksbreed afgesproken dat departementen jaarlijks inzicht geven in de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van Periodieke rapportages. Deze informatie wordt gegeven in een aparte brief ('Opvolging in Beeld') die uiterlijk op Verantwoordingsdag aan de TK moet worden aangeboden. Deze kabinetsreactie wordt gelijktijdig met deze brief verzonden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
- Deze kabinetsreactie is in lijn met de afspraken die in het AZWA met de sector zijn gemaakt.
- De verwachting is dat u gelijktijdig met deze beleidsreactie, ook een reactie geeft op de het evaluatierapport van het instrument beschikbaarheidbijdrage (directie PZo). Er vindt nauwe afstemming plaats met de directie PZo over de inhoud en formulering van beide brieven.
- U vermeldt dat ook de voorgenomen besparing op de beschikbaarheidbijdrage uit het coalitieakkoord nader uitgewerkt gaat worden.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
Op de langere termijn zal een doeltreffender en doelmatiger arbeidsmarkt- en opleidingsbeleid positieve effecten hebben voor de arbeidsmarkt.

d. Gevolgen administratieve lasten
N.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
N.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid
N.v.t.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
De kabinetsreactie is afgestemd met de directie FEZ en met het ministerie van Financiën (IRF). De brief is behandeld in de Commissie Sociaal Domein van 20 april jl. en de Ministerraad van 8 mei jl.

---

[2] Kamerstuk II 2014-2015, 34 000, nr. 36.
[3] Kamerstuk II 2024-2025, 29 282 nr. 581.
[4] Kamerstuk II 2024-2025, 29 282 nr. 584.
[5] Kamerstuk II 2025-2026, 29 282 nr. 616.
[6] Kamerstuk II 2025-2026, 29 282 nr. 623.
[7] Kamerstuk II 2023–2024, 36 470, nr. 6.

h. Toezeggingen

- Uw ambtsvoorganger heeft toegezegd de beleidsreactie aan het volgende kabinet te laten[8]. Met het versturen van deze brief voldoet u aan deze toezegging.
- U zegt toe de TK na de zomer te informeren over de uitvoering van de afspraak uit het AZWA m.b.t. het instrumentarium voor de middelen voor opleiden in de medisch specialistische zorg en de wijkverpleging en de aanvullende middelen die beschikbaar worden gesteld voor opleiding en scholing daar waar de tekorten het grootst zijn (buiten het ziekenhuis).

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[8] Kamerstuk II 2025-2026, 29 282 nr. 616.